

ЩОДО СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ ДІЇ ПРОПОЛІСУ ПРИ ПРОСТУДНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ

Сіроштан А.С.

Науковий керівник: Трутаєв С.І.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

OFBL.SERG@gmail.com

Вступ. Прополіс – один з найцінніших продуктів, вироблених бджолами, яке людство навчилося цінувати і використовувати з незапам'ятних часів. Прополіс збирають робочі бджоли з численних смолистих виділень рослин, таких як слиз, камеді, смоли, а також з листових бруньок різних видів рослин, таких як пальма, сосна, вільха, тополя, бук, хвойні дерева та береза, а потім змішується із слинними та ферментативними виділеннями. Його ще називають «бджолиним клеєм», який є природною смолистою речовиною, що міститься у бджолиних вуликах і використовується бджолами, як сполучний матеріал для закриття відкритих просторів та тріщин, що виникають у їх вуликах. За своїх характеристик прополіс використовується бджолами для відновлення стільників та захисту вуликів, запобігання мікробному зараженню личинок.

У прополісі виявлено більше 300 сполук, таких як фенольні сполуки, ароматичні кислоти, ефірні олії, віск, амінокислоти та ін. Прополіс та деякі складові мають багато фармакологічних властивостей, наприклад, таких як імуномодулюючі, протизапальні, антиоксидантні, антибактеріальні, противірусні, протигрибкові, ранозагоювальні, знеболюючі, противиразкові та інші.

Мета дослідження. Провести літературний огляд наукових публікацій, щодо сучасної доказової бази відносно дії прополісу та його окремих компонентів у лікуванні простудних захворювань верхніх дихальних шляхів.

Матеріали та методи. У процесі дослідження використовували методи аналізу сучасних літературних джерел інформації.

Отримані результати. Опубліковані дослідження показали, що прополіс та його похідні містять багато природних протимікробних сполук із широким спектром дії проти різних типів бактерій і що вони підвищують ефективність звичайних антибіотиків. Підтверджено вищу активність прополісу щодо грампозитивних бактерій, ніж щодо грамнегативних. При порівнянні антимікробної дії прополісу з різних регіонів світу, зазначається, що більш високою активністю володіє прополіс з Близького Сходу, як проти грампозитивних (золотистий стафілокок), так і проти грамнегативних (*Escherichia coli*) штамів. У той же час найменшу активність виявили у зразках прополісу з Німеччини, Ірландії та Кореї.

За результатами дослідження Francesco Di Piero та співавторів у ретроспективному відкритому контрольованому дослідженні *Streptococcus pyogenes*-negative у дітей з вірусним фарингітом встановлено, що використання прополісу протягом 72 годин знижує тяжкість вірусного фарингіту, знижує використання жарознижуючих і протизапальних засобів і знижує швидкість розвитку трахеїту, бронхіту і риносинусита. За їх висновками прополіс можна використовувати в якості безпечної терапії в при вірусному фарингіті.

За висновками Paolo Governa та співавторів, прополіс тополі в експериментальних дозах 5 і 25 мкг / мл виявляв залежну від концентрації протизапальну активність, у цьому діапазоні концентрацій дія прополісу не поступалася ефекту флурбіпрофену.

Cristina Esposito та ін. у своїй публікації повідомляють про дослідження за участю 122 дорослих з легкими інфекціями верхніх дихальних шляхів та з використанням орального спрею з прополісом у якості симптоматичного лікувального засобу, що можна використовувати його для поліпшення неускладнених симптомів як бактеріального, так і вірусного характеру за меншу кількість днів без використання фармакологічного лікування, і це призводить до швидкого зникнення симптомів у продовж 3 діб.

Пандемія COVID-19 викликає серйозну заклопотаність через свого впливу на здоров'я людини і економіку. Цей вірус набагато більш смертоносний, ніж грип та інші типи хвороб, які недавно вплинули на весь світ, змушуючи країни приймати незвичні для повсякдення заходи, такі як обмеження поїздок, закриття шкіл, підприємств та інших місць, де багато людей можуть контактувати один з одним. Були прийняті різні стратегії системами охорони здоров'я, але їх ефективність також обмежується безсимптомними пацієнтами. Пандемія COVID-19 відновила інтерес до продуктів прополісу у всьому світі. У доклінічних досліджень прополіс показує і регулює протизапальні цитокіни, знижуючи ризик синдрому цитокинового шторму, головного чинника смертності при широкій поширеності вірусу COVID-19. Також зазначається, що прополіс безпечний і має протівірусну та імуномодельную дію; проте клінічні випробування повинні вивчити його вплив на людей з вірусними захворюваннями, в комбінації або без протівірусних препаратів або вакцин.

Висновки. Використання прополісу не втратило своєї значущості з давніх часів, а сучасні дослідження підкреслюють актуальність його використання, яка обумовлена широким спектром фармакологічної дії, природним походженням та ефективним впливом при різних патологіях, зокрема при застосуванні у період простудних захворювань у лікуванні верхніх дихальних шляхів.